

та інших державних органах в Україні діє адвокатура. З приводу цієї норми Основного Закону держави є Рішення КСУ від 16 листопада 2000 р. № 13-рп/2000. Роз'яснення терміна «правова допомога» надано КСУ у п.3.2 мотивувальної частини Рішення від 30 вересня 2009 р. № 23-рп/2009 у справі за конституційним зверненням І. В. Голованя щодо офіційного тлумачення положень ст. 59 Конституції України. Правова допомога є багатоаспектною, різною за змістом, обсягом та формами і може включати консультації, роз'яснення, складання позовів і звернень, довідок, заяв, скарг, здійснення представництва, зокрема в судах та інших державних органах, захист від обвинувачення тощо.

У відповідності до ч.1 ст.45 КПК України захисником є адвокат, який здійснює захист підозрюваного, обвинуваченого, засудженого, виправданого, особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або вирішувалося питання про їх застосування, а також особи, стосовно якої передбачається розгляд питання про видачу іноземній державі (екстрадицію). Виходячи з тексту цієї статті ми можемо побачити, що законодавець не дає самого визначення «захисника», ні в цій статті, ні в визначенні термінів ст.3 КПК, на відміну від понять «слідчого», «прокурора», «керівника органу досудового розслідування», а тільки визначає вимоги, які до нього висуваються, без вказівки на те, що він є учасником кримінального провадження. При цьому ним може бути лише той адвокат, який внесений до Єдиного реєстру адвокатів та адвокатських утворень. Зазначене вище не відповідає ні вимогам Конституції України, ні рішенням Конституційного суду України № 13-рп/2000 від 16.11.2000р. у справі про вільного вибору захисника, де зазначено, що положення ч.1. ст. 59 Конституції України про те, що «кожен є вільним у виборі захисника своїх прав», треба розуміти, як конституційне право підозрюваного, обвинуваченого при захисті від обвинувачення та особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, з метою отримання правової допомоги вибирати захисником своїх прав особу, яка є фахівцем у галузі права і за законом має право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи.

Незабезпечення підозрюваному (обвинуваченому) можливості особисто обстоювати свої інтереси у кримінальному провадженні всіма допустимими засобами і способами або обмеження його можливості скористатися допомогою захисника є істотним порушенням кримінального процесуального закону, що тягне за собою скасування вироку й визнання недійсними інших рішень і дій.

При аналізі норм КПК України, які регулюють правила участі захисника в кримінальному провадженні, нами не виявлені ті, що визначають умови правомірності заміни захисника. Так, задля захисту прав обвинуваченого та підозрюваного, заміна захисника може відбуватися лише за клопотанням або за його згодою.

Аналіз положень КПК України дозволяє говорити, що у ньому право на захист звужено. Його ж забезпечення є конституційним принципом кримінального процесу й однією з основних засад судочинства.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОТРИМАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В КРИМІНАЛІСТИЧНИХ МЕТОДИКАХ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ

Кучер О. Є., студент ННІПП НАВС

Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри кримінально-правових дисциплін ННІПП НАВС Семенов В.В.

Це питання є актуальним, оскільки майже кожного дня в засобах масової інформації, по телебаченню йдеться про те, що при проведенні розслідування працівники правоохоронних органів порушують права людини.

Мета дослідження, це особливості розробки методики повного, неупередженого та об'єктивного розслідування злочинів з дотриманням прав та свобод особи.

Відповідно до основного нормативно-правового акту нашої держави, Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава,

згідно з цим слід зробити висновок, що захист прав та свобод людини є головним обов'язком держави.

Слід зазначити, що методика розслідування злочинів – це розділ криміналістики, який становить систему наукових положень та розроблених на її підставі рекомендацій щодо організації та здійснення розслідування й попередження окремих видів злочинів.

Методика розслідування злочинів може розглядатися у двох аспектах. По-перше, це сам процес розслідування злочинів як специфічна діяльність уповноважених законом органів та осіб, що здійснюється на підставі застосування засобів криміналістичної техніки, прийомів слідчої тактики, методів розслідування певних видів злочинів. По-друге, це розділ науки криміналістики, який містить систему комплексних криміналістичних рекомендацій щодо виявлення, розслідування та профілактики окремих видів злочинів.

Завдання методики розслідування полягають у сприянні найбільш успішному здійсненню конституційних положень про захист інтересів держави, законних інтересів та прав громадян, у вирішенні завдань кримінального судочинства, оперативно-розшукової діяльності, сприянні досягненню мети боротьби з організованою злочинністю.

До таких завдань, сформульованих у ст. 2 Кримінального процесуального кодексу України належать: захист особи суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорона прав свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим щоб кожний хто вчинив кримінальне правопорушення був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура. Ці завдання конкретизуються й іншими законами, що регулюють діяльність відповідних правоохоронних органів у сфері боротьби зі злочинністю, що впливає з їх компетенції, повноважень та функціональних обов'язків.

Завдання методики розслідування безпосередньо пов'язані із завданнями кримінального та кримінального процесуального законів, що полягають у правовому забезпеченні охорони прав і свобод людини і громадянина, власності, громадського порядку та громадської безпеки, довкілля, конституційного устрою України від злочинних посягань, забезпечення миру і безпеки людства, а також запобігання злочинам.

Отже, на основі досвіду зарубіжних держав Україні повинна виробити стратегію щодо попередження порушень прав і свобод людини при проведенні розслідування злочинів. Вона має передбачати різні заходи: спільну зацікавленість держави, посадових осіб, фізичних осіб у захисті прав та свобод людини; державний контроль за цим захистом; встановлення взаємодії міліції з населенням у справі розроблення ефективних способів такого захисту; впровадження нових форм та методів захисту прав і свобод особи; зміцнення моральних цінностей та законності (виховання поваги до закону у всіх осіб); правове виховання через засоби масової інформації; підвищення рівня виконавчої дисципліни й посилення відповідальності за невиконання законів або певних розпоряджень на всіх рівнях; удосконалення законодавства відповідно до нагальних потреб суспільства; своєчасне інформування про зміни в законодавстві, роз'яснення його положень, пробудження інтересу до знань законів та засобів їх неухильного виконання.

Тому нагальною є потреба наукового обґрунтування процесу запровадження у вітчизняну правову систему міжнародно-правових стандартів, насамперед щодо утвердження, забезпечення й захисту прав та свобод людини й громадянина, дослідження можливостей їх адаптації в Україні з урахуванням умов перехідного періоду нашої держави й суспільства, національних традицій і менталітету, позитивних здобутків українських правників.